

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
Навчально-науковий інститут мистецтв
Кафедра методики музичного виховання та диригування

Таран І.М.

**Методичні рекомендації для організації самостійної роботи
студентів з дисципліни**

Основи науково-дослідної роботи

за першим (бакалаврським) рівнем

галузь знань 01 Освіта/Педагогіка
спеціальність 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво)
спеціалізація за предметними спеціалізаціями

галузь знань 02 Мистецтво
спеціальність 025 Музичне мистецтво
спеціалізація за видами

УДК 78
ББК 85.31

Затверджено та рекомендовано до друку Вченою радою Навчально-наукового інституту мистецтв ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (протокол № 4 від 21 березня 2018 р.).

Автор: Таран Ірина Михайлівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри методики музичного виховання та диригування

Рецензенти:

Серганюк Л.І. – завідувач кафедри методики музичного виховання та диригування, кандидат мистецтвознавства, професор Навчально-наукового інституту мистецтв ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»;

Волощук Ю.І. – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри виконавського мистецтва Навчально-наукового інституту мистецтв ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».

Таран І.М.

«Методичні рекомендації для організації самостійної роботи студентів з дисципліни «Основи науково-дослідної роботи», галузь знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальність 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво), спеціалізація: за предметними спеціалізаціями; галузь знань 02 Мистецтво, спеціальність 025 Музичне мистецтво, спеціалізація: за видами» укладені відповідно до вимог підготовки фахівців, представлених у законодавчих та нормативних документах про вищу освіту. І.М.Таран. – Івано-Франківськ, 2018. – 39 с.

© ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2018 рік

© Таран І.М., 2018 рік

ЗМІСТ

1.	Пояснювальна записка	4
2.	Структурно-логічна схема дисципліни «Основи науково-дослідної роботи» (міждисциплінарні зв'язки)	6
3.	Програма навчальної дисципліни	7
4.	Самостійна робота	7
5.	Загальні методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни «Основи науково-дослідної роботи»	16
6.	Індивідуальні завдання	21
7.	Рекомендована тематика наукових рефератів для самостійного опрацювання	22
8.	Тестові завдання для підсумкового контролю самостійної роботи	23
9.	Рекомендована література до тем усіх змістових модулів	36
10.	Інформаційні ресурси	38

1. Пояснювальна записка

Навчальна дисципліна «Основи науково-дослідної роботи» призначена для вивчення студентами денної та заочної форм навчання Навчально-наукового інституту мистецтв ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» та є необхідним компонентом загальнонотейоретичної та професійної підготовки музикантів.

Зміст дисципліни полягає у забезпеченні мобільності студентів у процесі навчання та гнучкості в системі підготовки фахівців для їх адаптації до швидкозмінних вимог українського та міжнародного ринків праці; наданні можливості навчання за індивідуальною варіативною частиною освітньо-професійної програми, сформованої на вимогу часу й побажаннями слухача. Особливого значення набуває інтенсивна підготовка студентів музичних спеціальностей, які бажають поглиблено займатися науковою діяльністю й тому особливо потребують знань з методології, організації та технології наукового дослідження.

У зв'язку з потребою диференціації індивідуальних наукових досліджень теоретичний виклад матеріалу необхідно якомога більше ілюструвати прикладами з конкретних наукових досліджень (мистецтвознавчих, музикознавчих, музично-педагогічних, фольклорних тощо), а практичні заняття доповнювати обговоренням самостійних завдань. Ця діяльність буде ефективною, якщо завдання не будуть дублюватись, що дасть можливість кожному студенту самостійно набувати знань, умінь та навиків науково-дослідницької діяльності.

Мета викладання дисципліни «Основи науково-дослідної роботи» полягає у набутті студентами музичних спеціальностей знань про основні засади написання наукового дослідження; формуванні навиків майбутньої наукової діяльності; нагромадженні відомостей щодо комплексності проведення інформаційно-пошукової роботи як дієвого виховного фактору щодо підготовки різносторонньо-розвинутої особистості музиканта-науковця.

Завдання дисципліни полягають у:

- 1) вивченні теоретичних основ організації науково-дослідної роботи;
- 2) розвитку нахилів до пошукової, дослідницької, творчої діяльності;
- 3) формуванні вмінь і навичок застосування методів наукового дослідження у процесі розв'язання практичних завдань;
- 4) поєднанні навчального процесу з науковими пошуками;
- 5) формуванні вмінь і навичок виконувати наукові дослідження та приймати обґрунтовано-аналітичні рішення.

Досягнення мети передбачає опанування майбутніми педагогами-музикантами змісту курсу, що виявляється у:

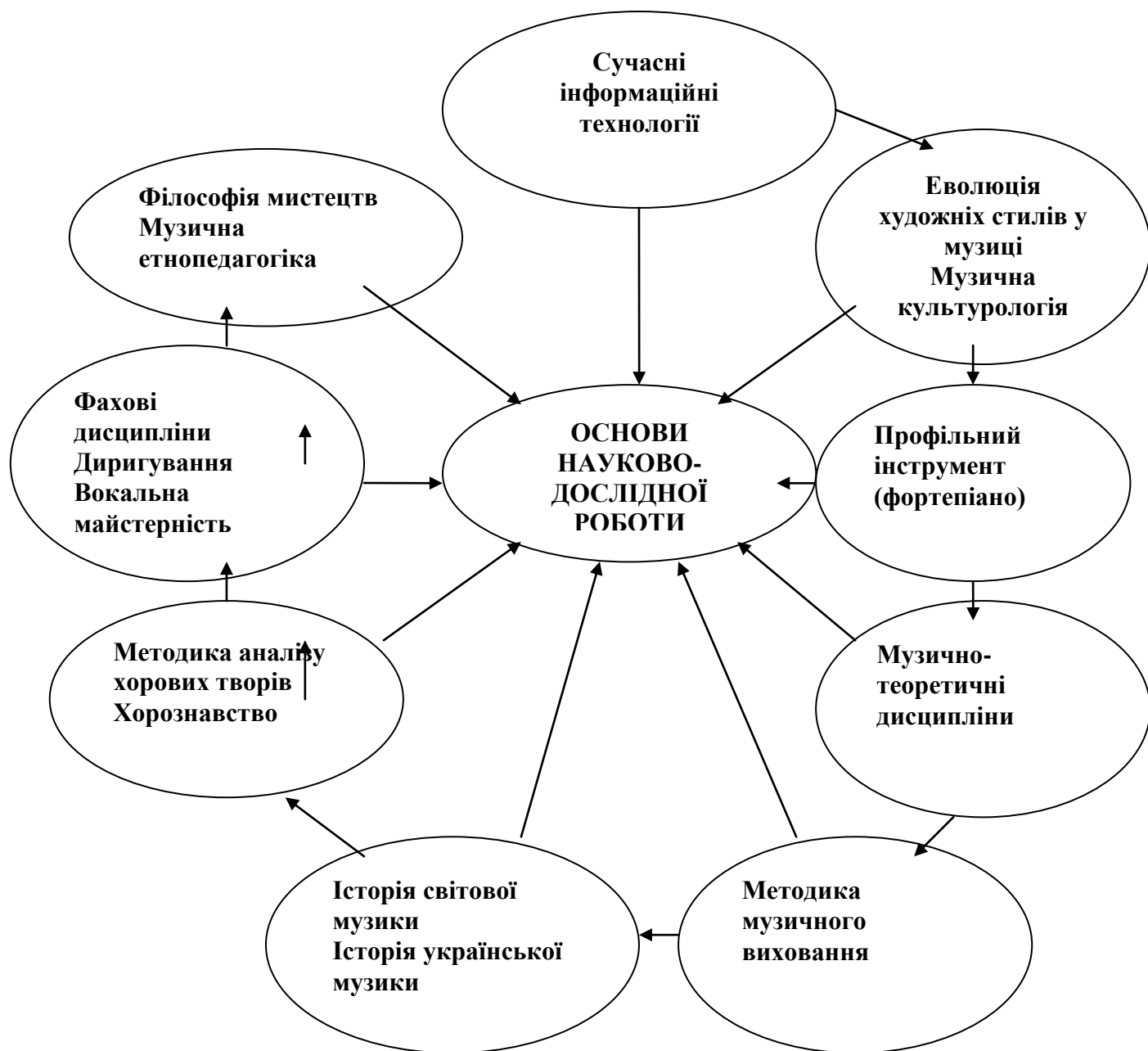
- стійкій мотивації культурного зростання засобами професії і усталеному професійному інтересі до безперервного оновлення індивідуально-професійного ресурсу;
- знаннях основних теорій розвитку людини засобами музичного мистецтва і розуміння їх основ для забезпечення оригінального використання ідей, а також проведення наукових досліджень;
- здатності до системної апперцепції й інтеграції галузевого знання та подолання суперечностей його об'єктивації у педагогічній реальності;
- здатності й умінням використовувати знання для вирішення проблем особистісного взаєморозвитку себе й іншого у новому середовищі і відповідних контекстах художнього розвитку людини;
- умінням зрозумілого донесення власної професійної позиції до фахівців і нефахівців у музично-педагогічній галузі;
- навичках самостійно продовжувати навчання.

У результаті вивчення дисципліни «Основи науково-дослідної роботи» у студентів мають бути сформовані такі фахові та загальні **компетентності**:

- світоглядна (наявність ціннісно-орієнтаційної позиції; загальнокультурна ерудиція, світогляд; розуміння сутності і соціальної значущості майбутньої професії; збереження національних духовних традицій);
- інформаційна (здатність до самостійного пошуку та обробки інформації з різних джерел для розгляду конкретних питань; здатність до ефективного використання інформаційних ресурсів мережі Internet, які містять текстовий, аудіо- і відеоматеріал у соціальній та професійній діяльності);
- самоосвітня (здатність до самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку; спрямованість на розкриття особистісного творчого потенціалу та самореалізацію у фаховій діяльності; прагнення до особистісно-професійного лідерства та успіху).

Навчальна дисципліна «Основи науково-дослідної роботи» пов'язана з рядом дисциплін психолого-педагогічного, фундаментального та професійно-орієнтованого циклу навчального плану, а саме: музичною педагогікою, музичною психологією, історією та теорією музики тощо.

**2. Структурно-логічна схема дисципліни
«Основи науково-дослідної роботи»
(міждисциплінарні зв'язки)**

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1: «Підготовка та організація наукового дослідження»

Тема 1. Роль і завдання наукових досліджень. Класифікація наукових досліджень. **Тема 2.** Принципи наукового дослідження, їх характеристика. **Тема 3-4.** Підготовка та організація наукового дослідження. Загальні вимоги до змісту наукового дослідження. **Тема 5.** Етапність написання наукової роботи.

Змістовий модуль 2. «Оформлення результатів наукового дослідження»

Тема 6. Процес дослідження. Організація роботи з науковою літературою. **Тема 7.** Науковий експеримент. Наукове спостереження **Тема 8.** Анкетування. Опитування. Тестування. **Тема 9.** Літературне та графічне оформлення наукового дослідження. Бібліографія. Додатки. **Тема 10.** Роль та функції наукового керівництва перебігом дослідження.

4. Самостійна робота

Змістовий модуль 1: «Підготовка та організація наукового дослідження»

Тема 1. Роль і завдання наукових досліджень. Класифікація наукових досліджень. Роль і завдання наукових досліджень. Значення наукових досліджень для теорії та практики музичної освіти та виховання. Важливість поєднання навчального процесу і наукової роботи.

Класифікація наукових досліджень. Теоретичні, експериментальні та методичні дослідження як основні види наукових робіт. Проміжні види: теоретично-експериментальні, експериментально-теоретичні, теоретично-методичні, методично-теоретичні дослідження, їх ознаки. Вивчення та

узагальнення передового досвіду як специфічний вид наукового дослідження. Форми поширення передового досвіду.

Основні поняття, загальноприйнята термінологія наукового дослідження. Класифікація, опис фактів, явищ із застосуванням загальноприйнятої термінології. Підбір фактів за їх суттєвими ознаками та їх групування у відповідності із загальнонауковими правилами. Порівняння фактів та явищ, виділення суттєвого і другорядного, знаходження подібного й різного, випадкового і закономірного. Побудова доказів і заперечень у науковій дискусії при опорі на досягнення науки та різноманітних досліджень. «Передбачення» тенденцій розвитку, можливої зміни явищ на основі отриманих фактів та даних інших наук. Музична критика як жанр музичної публіцистики.

Вимоги до рівня теоретичного та експериментального дослідження. Критерії науковості дослідження. Роль та функції наукового керівництва перебігом дослідження. Підпорядкованість науковому керівнику та самостійність. Норми наукової етики.

Тема 2. Принципи наукового дослідження, їх характеристика. Характеристика принципів, тобто вихідних положень, що визначають підхід до проблеми дослідження, методика отримання фактів та їх аналіз.

Принцип цілісного вивчення досліджуваного явища або процесу. Системний підхід у науковому дослідженні. Розкриття механізму досліджуваного явища (рушійні сили, їх виникнення, розвиток, взаємодія, складові частини, етапи розвитку, умови і фактори від яких цей розвиток залежить). Визначення місця явища, що вивчається, в цілісному процесі, його специфіка, загальні й часткові функції.

Принцип комплексного використання методів наукового дослідження у вивченні конкретної проблеми. Висунення декількох дослідницьких завдань. Зовнішні впливи на проведення дослідження. Зв'язок явища, що вивчається, з іншими явищами. Значення багаторазової перевірки одного й того ж факту за допомогою різних методів дослідження.

Загальнонауковий принцип об'єктивності. Уточнення отриманого фактичного матеріалу в ході всієї наукової роботи. Фіксація усіх проявів: як позитивних, так і негативних. Співставлення одержаних даних з даними суміжних досліджень.

Принцип поєднання наукової сміливості з передбачливістю, пошуки кардинальних вирішень проблеми. Пошук власного пояснення вже відомих музичних явищ, його співвідношення з існуючими даними. Складання декількох варіантів експериментів. Перевірка ходу експериментальної роботи.

Принцип необхідної достатності, який є визначальним щодо обмеження поля дослідження.

Принцип ефективності – одночасно принцип та кінцева мета будь-якого дослідження.

Тема 3–4. Підготовка та організація наукового дослідження. Загальні вимоги до змісту наукового дослідження. Визначення проблеми і теми дослідження. Значення суперечностей як вихідного положення дослідження музичних явищ. Актуальність проблеми та стан її наукової розробки. Вибір теми та її формулювання. Обмеження поля дослідження як засіб забезпечення глибини розробки обраної теми.

Об'єкт дослідження – частина об'єктивної реальності, на яку спрямовано теоретичну та практичну діяльність людини як соціуму.

Предмет дослідження – частина, сторона або елемент об'єкту дослідження, що включає сукупність якостей та відношень об'єкту, опосередкованих людиною у процесі дослідження з певною метою і в конкретних умовах.

Співвідношення об'єкта з предметом, як суттєвою стороною об'єкта, а також його суб'єктами.

Визначення мети дослідження та розробка робочої гіпотези, тобто своєрідне уявне дослідження, яке здійснюється перед початком наукової

роботи. Типи гіпотез: за змістом (описова, пояснювальна), за формою (вузька, розгорнута). Значення гіпотези та її джерела. Вимоги до гіпотези.

Формулювання завдань дослідження та їх зв'язок з метою та гіпотезою дослідження.

Планування дослідження. Логічний та структурний план, етапи виконання наукової роботи. Забезпечення логічної відповідності проблеми, теми, об'єкту, предмету, мети, гіпотези, завдань та структури розділів роботи. Етапність дослідження. Визначення методики та відбір методів дослідження.

Методи наукового дослідження. Теоретичні (аналіз, синтез, індукція, дедукція, ідеалізація, узагальнення, формалізація, абстрагування, моделювання, системний аналіз тощо) та емпіричні (спостереження, анкетування, порівняння, вимірювання, вивчення документів, опитування, експертиза, експеримент та ін.). Спеціальні (технічні, електронні, рентгенологічні тощо) та математичні методи. Особливості використання мистецтвознавчих методів у педагогічних дослідженнях. Допоміжні засоби – щоденник дослідника, понятійний словник, картотека, анкети, графіки, таблиці, діаграми, малюнки тощо.

Визначення контингенту для дослідження, його репрезентативність щодо генеральної сукупності. Типологія вибору, кількісні вимоги до обсягу вибірки.

Тема 5. Етапи написання наукової роботи. Після вибору і схвалення теми роботи разом з науковим керівником складається графік виконання наукової роботи:

- складання бібліографії загальної та спеціальної літератури, що стосується теми;
- вивчення цієї літератури і практичного досвіду та їх узагальнення;
- якщо є необхідність пошук архівних джерел;
- експериментальна робота (констатуючий або вихідний, формуючий експеримент);

- оформлення результатів дослідження;
- подання роботи на відгук або рецензування;
- захист роботи.

Змістовий модуль 2. «Оформлення результатів наукового дослідження»

Тема 6. Процес дослідження. Організація роботи з науковою літературою. Теоретичний аналіз літератури. Організація роботи з літературою. Спрямованість аналізу літератури, його організація. Тематичний добір літератури – методична, загально педагогічна, психологічна, музично-педагогічна, мистецтвознавча, методична, вузькоспеціальна; тематичні збірки, журнали, газети, тези конференцій, семінарів, нарад тощо, нормативна документація, плани, звіти та ін. Використання довідкової літератури.

Форма запису – цитування, складання логічного плану джерела, тези, конспект (простий, складний та зведений), огляд, бібліографічний опис. Хронологічний підхід до аналізу літератури.

Інформаційні мережі. Системи комплексної інформації (мультимедіасистеми). Бази даних. Електронні таблиці. Комп'ютери та їх значення для наукового дослідження.

Робота в установах науково-технічної інформації та бібліотеках. Інформативний пошук у бібліотеках, реферативних журналах, довідково-інформаційних фондах. Вивчення дисертацій та авторефератів. Обробка та узагальнення зібраних матеріалів відповідно до теми, мети та завдань дослідження.

Тема 7. Науковий експеримент. Наукове спостереження.

Науковий експеримент. Види експерименту:

- за метою – констатуючий, пошуковий, формуючий;
- за умовами – природний, лабораторний, модельний;

- за формою роботи – експериментальний, дослідний, експериментально-дослідний;
- за кількістю груп – одногруповий, коли не передбачається порівняння з іншими групами; двохгруповий, коли передбачається використання порівняння з контрольними групами; тригруповий та чотиригруповий – складні, але валідні види експерименту;
- за кількістю залежних і незалежних змінних (варіант) – одноваріантні, багатоваріантні (з різною кількістю незалежних та залежних варіантів), редуковані багатоваріантні;
- за комплектуванням груп – випадкові та відібрані;
- за інформованістю учасників – відкритий, закритий;
- за спрямованістю – абсолютний, порівняльний;
- за логікою доведення – послідовний, паралельний;
- за причинно-наслідковими факторами – прямий, перехресний.

Помилки у плануванні експериментів – внутрішні систематичні, зовнішні систематичні, випадкові. Засоби їх попередження та подолання.

Наукове спостереження. Значення, межі, можливості та ознаки наукового спостереження. Форми спостереження та підготовка спостерігачів.

Види спостереження:

- за обсягом – проблемні, тематичні;
- за програмою – пошукові, основні;
- за стилем – включені, відсторонені;
- за інформованістю – відкрите, закрите;
- за часом – безперервне, лонгетюдне і часткове, дискретне.

Позитивні та негативні сторони спостереження. Планування спостереження. Фіксація наслідків.

Тема 8. Анкетування. Опитування. Тестування.

Анкетування. Види анкетування:

- за обсягом – вибіркове, загальне;

- за способом спілкування – особисте, заочне;
- за процедурою – індивідуальне, групове, роздаткове, поштове.

Вимоги до структури анкети та класифікація питань за змістом, ситуацією, формою, функцією.

Побудова анкети – вступна, основна і демографічна частини.

Класифікація питань анкети (основна частина):

- за змістом – про факти, про мотиви, про респондента;
- за ситуацією – позаумовні, умовні;
- за формою – відкриті, закриті, напівзакриті, прямі, непрямі, дихотомічні (так – ні), з віялом відповідей (вибір запропонованої відповіді з кількох можливих), з кількісною оцінкою за запропонованою шкалою, за змістом запропонованих варіантів відповіді;
- за функцією – прямі, контрольні, фільтруючі.

Типові помилки та перевірка анкети.

Опитування, інтерв'ю, бесіда. Значення методу опитування як комунікативного процесу, його специфічні ознаки. Вимоги до того, хто опитує, його підготовка та помилки. Вимоги до того, кого опитують. Поле опитування. Питання. вимоги до них, типи питань – відкриті та закриті, прямі та непрямі, питання про знання, установки та мотиви.

Опитувальні листи, вимоги до їх змісту та форми.

Тестування. Класифікація тестів:

- за використанням завдань – вербальні, практичні;
- за процедурою – групові, індивідуальні;
- за спрямованістю – інтелекту та особистості, креативності, спеціальних здібностей, досягнень, критеріально-орієнтовані, оцінювання гумору, швидкості, тематичної апперцепції тощо;
- за способом здійснення – апаратурні, бланкові, практичні.

Організація тестування. Типові помилки, їх подолання.

Тема 9. Літературне та графічне оформлення наукового дослідження. Бібліографія. Додатки. Суцільна обробка матеріалу: упорядкування, вилучення зайвого, додаткове збирання у відповідності до логічного плану дослідження; теоретична обробка емпіричних матеріалів, статичні методи обробки та їх якісна інтерпретація. Робоча основа теоретичної обробки матеріалу, її проблеми та деякі помилки. Модель та фази теоретичної обробки – групування якісно однорідних даних. упорядкування та класифікація емпіричних даних за сутнісними ознаками, надання первинному матеріалу нових, більш наочних форм опису об'єкта дослідження; концентрація інформаційного матеріалу з метою виявлення сутності явища, яке досліджується; порівняння та співставлення результатів дослідження з метою виявлення причин розвитку об'єкта дослідження; виявлення закономірностей та включення їх у науковий процес; порівняння результатів дослідження та гіпотези; доведення можливості використання одержаних результатів в умовах генеральної сукупності.

Загальні вимоги щодо зовнішнього оформлення рукопису (стандарт сторінки та кількості строк та знаків), рубрикації, абзаців, посилань, цитування, скорочень, чисел, дат, математичних та інших знаків, одиниць виміру, індексів, формул, таблиць, графіків, малюнків тощо, а також списку використаної літератури (бібліографія), нотографії, дискографії.

Особливості стилю викладу наукової роботи. Типові недоліки та їх запобігання. Дотримання вимог щодо єдності понятійного апарату дослідження, включення нових дефініцій та використання іноземних понять та термінів. Особливості оформлення висновків, а також визначення перспектив подальших досліджень. Оформлення додатків.

Тема 10. Роль та функції наукового керівництва перебігом дослідження. Необхідною умовою написання студентської наукової роботи є наявність наукового керівника. Це офіційно подається на титульній сторінці наукового дослідження.

Тема наукового дослідження, яка обирається студентом разом із науковим керівником, повинна відповідати як сучасному стану розвитку даної конкретної науки, так і запитам практики, тобто важливо враховувати, що на сьогодні є особливо важливо.

Пристаючи до наукової роботи, слід ознайомитися з тим, що вже написано з цієї проблеми й співставити з уже досягнутим. Після того, як тема вибрана, слід удосконалювати в собі здатність записувати ідеї та спостереження. Будь-яка ідея вимагає словесного оформлення, інакше вона губиться для науки. Особливо необхідним вбачається ретельна і тісна співпраця автора наукового дослідження зі своїм науковим керівником.

Тематика наукових робіт розробляється і пропонується кафедрою. Можна просити дозволу на вибір власної теми, з якої вже наявні певні міркування або підготовлені певні матеріали. Нові дані, факти, думки, своєрідна інтерпретація і, можливо не схожа на попередні, систематизація матеріалу повинні обов'язково мати місце в студентській науковій роботі.

За результатами роботи студент одноосібно або спільно з науковим керівником можуть написати статтю, наукове повідомлення для публікації їх у журналі, газеті, підготувати тези або матеріали на наукову конференцію тощо. Це можуть бути перші кроки до написання та захисту в майбутньому магістерської роботи.

5. Загальні методичні вказівки для самостійної роботи

з дисципліни

«Основи науково-дослідної роботи»

Зміст самостійної підготовки полягає у забезпеченні мобільності студентів у процесі навчання та гнучкості в системі підготовки фахівців для їх адаптації до швидкозмінних вимог українського та міжнародного ринків праці; наданні можливості навчання за індивідуальною варіативною частиною освітньо-професійної програми, сформованої на вимогу часу й побажаннями слухача. Особливого значення набуває інтенсивна підготовка студентів музичних спеціальностей, які бажають поглиблено займатися науковою діяльністю й тому особливо потребують знань з методології, організації та технології наукового дослідження.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- основні положення щодо написання наукової роботи;
- класифікацію наукових досліджень;
- характеристику принципів наукового дослідження;
- перебіг підготовки та організацію наукового дослідження;
- основні засади експерименту, наукового спостереження, анкетування, опитування, тестування тощо;
- літературні та графічні вимоги щодо написання наукової роботи.

вміти :

- кваліфіковано пояснити роль і завдання проведення наукової роботи;
- вільно оперувати термінологією спеціальної наукової літератури;
- вирішувати поставлені наукові завдання шляхом постійного самовдосконалення пошукового досвіду у поєднанні з систематичними заняттями практичного характеру
- провести обробку, узагальнення та аналіз емпіричних матеріалів;

їх співставлення з теоретичними положеннями наукової роботи;

- об'єктивно оцінити написану наукову роботу.

Самостійна робота з дисципліни «Основи науково-дослідної роботи» для студентів може включати різні *форми*, які визначаються робочою програмою. Умовно самостійну роботу студентів можна розділити на *базову* і *додаткову*.

Базова самостійна робота забезпечує підготовку студента до аудиторних занять і контрольних заходів з усіх дисциплін навчального плану. Результати цієї підготовки виявляються в активності студента на заняттях, при виконанні ним контрольних робіт, тестових завдань та інших видів робіт.

Базова самостійна робота студентів може включати такі види робіт:

- опрацювання лекційного матеріалу і рекомендованої літератури;
- пошук (підбір) і огляд літератури й електронних джерел інформації з індивідуально заданої проблеми навчального курсу;
- виконання домашніх завдань;
- переклад текстів з іноземних мов;
- самостійна творча робота;
- самостійне прослуховування музичних творів;
- вивчення матеріалу, винесеного на самостійне опрацювання;
- практикум з навчальної дисципліни з використанням програмного забезпечення;
- підготовка до практичних занять;
- підготовка до написання контрольних робіт, інших форм поточного контролю;
- систематизація вивченого матеріалу перед екзаменом.

Додаткова самостійна робота спрямована на поглиблення і закріплення знань студента, розвиток аналітичних навичок з проблематики

конкретної навчальної дисципліни. Вона може включати такі види робіт:

- науково-дослідницька робота, участь у наукових студентських конференціях, семінарах і олімпіадах;
- аналіз наукових публікацій з визначеної викладачем теми;
- аналіз фактичних матеріалів за заданою темою, складання схем і побудова моделей на основі конкретних матеріалів;
- проведення музикознавчих та інших досліджень у позааудиторний час;
- написання реферату за заданою проблематикою;
- написання статей;
- підготовка рецензії на наукову статтю;
- бібліографічний огляд літератури за заданою проблематикою;
- розробка мультимедійної презентації;
- написання комп'ютерної програми;
- розробка системи вправ, практичних задач, ситуативних завдань (діалоги, полілоги, монологи, проекти, дискусія);
- виконання індивідуальних завдань;
- підготовка хронологічних таблиць;
- оформлення нотних прикладів, таблиць і схем;
- підготовка термінологічних словників;

Самостійна робота забезпечується:

- інформаційними ресурсами (довідники, підручники, навчальні посібники, банки індивідуальних завдань тощо);
- комп'ютерною технікою;
- бібліотечними приміщеннями і ресурсами, навчальними кабінетами, комп'ютерними класами, лабораторіями, фонокабінетами тощо;
- методичними матеріалами (вказівки, практикуми, рекомендації);

- матеріалами для здійснення контролю (екзаменаційні білети, контрольні завдання, тести);
- консультаціями з боку викладача;
- можливістю публічного обговорення теоретичних або практичних результатів, отриманих студентом самостійно (диспути, круглі столи, наукові семінари, конференції, олімпіади, конкурси, концерти).

Самостійна робота студента забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення конкретної навчальної дисципліни, а саме:

- програми з усіх навчальних дисциплін;
- програми усіх видів практик;
- підручники, навчальні посібники, інша навчально-методична література;
- наукова, фахова монографічна і періодична література;
- інструктивно-методичні матеріали, вказівки до семінарських, практичних та індивідуальних занять;
- завдання до семінарських, практичних і індивідуальних занять;
- контрольні роботи з навчальних дисциплін;
- методичні вказівки до виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань;
- методичні вказівки до виконання курсових, кваліфікаційних, бакалаврських, магістерських робіт;
- переліки тестових питань.

Методичні матеріали для самостійної роботи студентів повинні передбачати можливість проведення самоконтролю з боку студента.

Контроль самостійної роботи і оцінка її результатів включає:

- самоконтроль і самооцінку студента;
- контроль і оцінку з боку викладача, кафедри, дирекції, ректорату, державних екзаменаційних і атестаційних комісій, державних інспекцій тощо.

Основними формами контролю самостійної роботи є:

- проведення екзамену;
- тестування;
- колоквіум;
- проведення контрольних робіт;
- письмові чи усні опитування студентів;
- перевірка домашніх завдань;
- перевірка індивідуальних завдань;
- перевірка творчих завдань;
- академконцерт, технічний залік;
- захист реферату;
- захист наукової роботи.

Теми для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Роль і завдання наукових досліджень. Класифікація наукових досліджень	6
2	Принципи наукового дослідження, їх характеристика	6
3	Підготовка та організація наукового дослідження	6
4	Загальні вимоги до змісту наукового дослідження	6
5	Етапність написання наукової роботи	6
6	Процес дослідження. Організація роботи з науковою літературою	6

7	Науковий експеримент. Наукове спостереження	3
8	Анкетування. Опитування. Тестування.	3
9	Літературне та графічне оформлення наукового дослідження. Бібліографія. Додатки.	6
10	Оформлення результатів дослідження. Подання роботи на відгук та рецензування. Захист роботи.	6
11	Роль та функції наукового керівництва перебігом дослідження.	6
	Разом	60

6. Індивідуальні завдання

Самостійна робота студентів з навчальної дисципліни «Основи науково-дослідної роботи» передбачає також написання наукових рефератів. При цьому тематика рефератів повинна відповідати завданням навчальної дисципліни і тісно пов'язуватися з практичними потребами конкретного фаху.

Реферат з навчальної дисципліни «Основи науково-дослідної роботи» є найбільш ефективним та результативним видом самостійної роботи для студентів як денної, так і заочної форм навчання. При написанні рефератів студенти повинні не лише здійснити реферування теоретичного матеріалу, але й ознайомитись і опрацювати спеціальну літературу, яка стосується обраної теми роботи та провести її детальний теоретично-музикознавчий аналіз.

Обсяг реферату повинен містити не менше 25–30 сторінок формату А4 (210x297мм) писаного власноручно тексту чи у друкованому вигляді (на комп'ютері) в редакторі Microsoft Word 6.0 і вище для Windows, гарнітура – Times New Roman, величина шрифту в тексті – 14 кегль, міжрядковий інтервал – 1,5, абзацний відступ – 1,25 см, всі поля – 2 см. В обов'язковому порядку реферат має містити самостійно розроблений студентами план. Також у рефераті мають бути наявні титульний аркуш, вступ, розділи згідно плану, висновки та список використаних при написанні реферату джерел (мінімальна кількість використаних джерел у рефераті – 25).

У вступі необхідно розкрити актуальність обраної теми реферативної роботи, мету, завдання, предмет, об'єкт, методи дослідження, мету та основні завдання. У висновках мають міститись підсумкові найважливіші узагальнення основного матеріалу поданого згідно плану реферату. При використанні літературних джерел, слід, в обов'язковому порядку робити на них посилання у квадратних дужках (або в міру посилання, або в алфавітному порядку) із зазначенням порядкового номера та цитованої сторінки, а також у списку використаних джерел вказувати: для періодичних видань – прізвище та ініціали автора статті, її назву, найменування, рік, номер та сторінки; для книг – прізвище та ініціали автора, назву книги, місто, видавництво і рік видання книги, сторінки.

7. Рекомендована тематика наукових рефератів для самостійного опрацювання

1. Роль і завдання наукових досліджень.
2. Класифікація наукових досліджень.
3. Основні поняття, загальноприйнята термінологія наукового дослідження.
4. Роль та функції наукового керівництва перебігом дослідження.
5. Характеристика принципів наукового дослідження.
6. Загальні вимоги до змісту наукової роботи.
7. Визначення проблеми і теми дослідження.
8. Визначення мети дослідження та розробка робочої гіпотези
9. Планування дослідження.
10. Методи наукового дослідження.
11. Організація роботи з літературою.
12. Інформаційні мережі. Бази даних. Системи комплексної інформації (мультимедіасистеми).
13. Інформативний пошук у бібліотеках, реферативних журналах, довідково-інформаційних фондах.
14. Експеримент. Види експерименту.
15. Наукове спостереження. Види спостереження.
16. Анкетування. Види анкетування:
17. Опитування, інтерв'ю, бесіда. Опитувальні листи.
18. Тестування. Класифікація тестів.
19. Організація тестування. Типові помилки, їх подолання.
20. Обробка матеріалу дослідження.
21. Загальні вимоги щодо зовнішнього оформлення рукопису.
22. Особливості стилю викладу наукової роботи.
23. Принципи та критерії науковості дослідження.
24. Етапність написання наукової роботи.
25. Оформлення списку використаної літератури та нотографії.

8. Тестові завдання для підсумкового контролю самостійної роботи

1. Дайте визначення предмету науки:

{

матеріальні об'єкти природи

=особливості відображення форм руху матерії у свідомості людей

пізнання постійного розвитку

форми мислення

}

2. Дайте визначення поняття знання:

{

продукт науки та її матеріал

=перевірений практикою результат пізнання дійсності

результат праці людини

процес руху людської думки

}

3. Наука включає:

{

=теорію та методологію

об'єкт і предмет

науково-дослідні заклади

усі відповіді вірні

}

4. Головною функцією науки є:

{

участь у розвитку науково-технічного процесу

участь у вдосконаленні матеріального виробництва

участь у забезпеченні ефективності управління

=участь у накопиченні фактів та розкритті закономірностей навколишнього світу

}

5. Дайте визначення гіпотези:

{

матеріалізоване визначення наукової ідеї

=наукове припущення, висунуте для пояснення певних процесів, явищ, які зумовлюють певний наслідок

структурний елемент теорії пізнання

формулювання нових наукових положень

}

6. Визначіть, які з перелічених назв належать до вчених ступенів:

{

академік

член-кореспондент

магістр

=кандидат наук

}

7. Суб'єктами наукової діяльності є:

{

науково-педагогічні працівники

вчені

наукові працівники

=усі відповіді вірні

}

8. Об'єкт дослідження – це:

{

підприємство або галузь

=процес чи явище, яке породжує проблемну ситуацію і обране для дослідження

те, на що спрямований процес пізнання

навколишній матеріальний світ і його відображення в свідомості людини

}

9. Емпіричний рівень пізнання — це:

{

описування

експеримент

спостереження

=усі відповіді вірні

}

10. Вимоги до вибору теми дослідження:

{

наявність близької за назвою і розробкою теми

=актуальність та перспективність

відповідність профілю навчання

наявність у бібліотеці необхідних матеріалів

}

11. При визначенні змісту наукової проблеми (теми) необхідно:

{

з'ясувати, які явища, предмети, процеси, закономірності має охоплювати проблема

обмежити тему від питань суміжних тем

визначити коло літературних джерел і документів, які є основними і вихідними в розробці проблеми

=усі відповіді вірні

}

12. Методологія - це:

{

вчення про методи пізнання та перетворення дійсності

філософське вчення про методи пізнання

матеріалістична діалектика, теорія пізнання, що досліджує закони розвитку наукового знання в цілому

=концептуальний виклад мети, змісту, методів дослідження, які забезпечують отримання максимально об'єктивної, точної, систематизованої інформації про процеси та явища

}

13. Назвіть методи емпіричного дослідження:

{

=спостереження

формалізація

історичний метод

моделювання

}

14. Які методи застосовуються в процесі експерименту?

{

=опитування, тестування

ідеалізації

логічні та історичні

шкалювання

}

15. Форми використання матеріалів наукового дослідження:

{

дисертація

доповідь, виступ

наукова публікація

=усі відповіді вірні

}

16. За якими критеріями визначається якість інформації в науковому дослідженні?

{

цільове призначення

цінність і надійність

достовірність

=за всіма зазначеними критеріями

}

17. Способи розміщення в списку літературних джерел:

{

в хронологічному порядку

=в алфавітному порядку

довільно

усі відповіді вірні

}

18. Що потрібно підготувати для захисту наукової роботи?

{

наукову роботу

відгук наукового керівника

дві рецензії

=усі відповіді вірні

}

19. В яких одиницях рахується обсяг рукопису у видавничому договорі?

{

обліково-видавничому аркуші

=авторському аркуші

друкованому аркуші

сторінках

}

20. Які методичні прийоми викладу наукового матеріалу?

{

цілісний

послідовний

вибірковий

=усі відповіді вірні

}

21. Дайте визначення поняття науки:

{

процес пізнання закономірностей об'єктивного світу

=система знань об'єктивних законів природи, суспільства і мислення, які перетворюються в безпосередню продуктивну силу суспільства в результаті діяльності людей

особлива форма суспільної свідомості

динамічна система знань

}

22. Дайте визначення наукового пізнання:

{

=це дослідження з певною метою, завданням та методологією

певні методи отримання і перевірки знань

теоретичні основи для практики

теоретичне осмислення та обґрунтування практики

}

23. Назвіть наукові концепції:

{

=класична

індустріальна

новаторська

антропокласична

}

24. Характерні ознаки наукової діяльності:

{

=систематизація знань та наявність наукової проблеми

наявність об'єкта і предмета дослідження

розкриття сутності явищ та взаємозв'язку між ними

специфічні методи пізнання

}

25. В основі класифікації наук головним методом є:

{

методологічний

гносеологічний

=логічний

історичний

}

26. Назвіть ознаки наукової школи:

{

наявність докторів і кандидатів наук

=висока наукова кваліфікація дослідників, згуртованих навколо лідера

оригінальність методики досліджень

наявність відповідної матеріальної бази, територіальної єдності

}

27. Які риси характерні для наукового дослідження:

{

послідовність

актуальність

=доказовість

реальність

}

28. Предмет дослідження - це:

{

явище або процес, обрані для пізнання

фактори та взаємовідносини між ними

=властивості явищ, процесів, досліджувані з певною метою відносно їх ставлення до об'єкту

життєві обставини

}

29. Науково-дослідницька діяльність студентів включає:

{

=наукові дослідження студентів під керівництвом професорсько-викладацького складу в процесі навчання та підготовки магістерських (курсівих) робіт

участь у студентських конференціях, наукових гуртках в позааудиторний час

підготовка наукових статей, рекламна діяльність

аудиторне навчання студентів

}

30. За яких умов гіпотеза переконлива?

{

не суперечить принципам наукового пізнання

враховує раніше відомі науці закони

логічно не суперечлива

=усі відповіді вірні

}

31. Форма думки, в якій міститься усвідомлення мети пізнання нового явища - це:

{

=наукова ідея

закон

поняття

принцип

}

32. Метод - це:

{

засіб дослідження мети, спосіб пізнання явищ дійсності в їх взаємозв'язку та розвитку

засіб пізнання - спосіб відтворення в мисленні досліджуваного об'єкту

потреба і місце застосування наукових прийомів у процесі дослідження

=спосіб дослідження явищ, який визначає планомірний підхід до їх наукового пізнання та встановлення істини

}

33. Назвіть методи теоретичного дослідження:

{

спостереження

експеримент

моделювання

=логічний метод

}

34. Форми апробації результатів наукового дослідження:

{

нарада

конкурс

колоквіум

=наукова конференція

}

35. Назвіть основні ознаки наукової інформації:

{

формування відомостей про наукову роботу

=отримання в процесі пізнання закономірностей об'єктивної дійсності, підґрунтям якої є практика і оформлення її у відповідній формі

результати науково-дослідної роботи вітчизняних дослідників
результати впровадження наукових досліджень в практику
}

36. В яких каталогах картки з описом літературних джерел сформовані в алфавітному порядку за змістом знань?

{
предметних
алфавітних
=систематичних
комплексних
}

37. Загальні вимоги до наукової роботи передбачають:

{
цільову спрямованість
логічну послідовність викладу матеріалу
стислість і конкретність
=усі відповіді вірні
}

38. Наукова публікація це:

{
виступ у пресі
виступ по радіомовленню
розміщення інформації в фахових та інших виданнях
=усі відповіді вірні
}

39. В якій науковій праці подається короткий виклад основних аспектів дослідження?

{
=наукова стаття
реферат

тези доповіді

анотація

}

40. Які види доповідей застосовуються в практиці?

{

звітні

поточні

наукові

=усі відповіді вірні

}

41. На листі якого формату повинна бути виконана наукова робота?

{

A2 (420 × 594 мм)

A3 (420 × 297 мм)

=A4 (210 × 297 мм)

A5 (210 × 148 мм)

}

42. Першою сторінкою наукової роботи вважається:

{

титульний лист, який нумерується цифрою “1”

=титульний лист, який не нумерується

наступна сторінка після титульного листа

перша сторінка основного тексту

}

43. Назвіть складові елементи вступу наукової роботи:

{

тест

=предмет

анкета

додатки

}

44. Вкажіть місце позначення порядкового номера сторінки в науковій роботі:

{

вгорі сторінки по центру

внизу сторінки по центру

=вгорі сторінки справа

внизу сторінки справа

}

45. Якою мовою подаються першоджерела у списку використаної літератури?

{

українською

російською

англійською

=мовою оригіналу

{

46. Додатки у науковій роботі розміщуються після:

{

вступу

основної частини

висновків

=списку використаних джерел

}

47. Яким комп'ютерним шрифтом виконується наукова робота?

{

Verdana

=Times New Roman

Arial

Calibri

}

48. Який міжрядковий інтервал використовується при написанні наукової роботи?

{

одинарний

подвійний

=полупуторний

точний

}

49. Бібліографічні посилання на першоджерела подаються:

{

безпосередньо в тексті повністю

=безпосередньо в тексті за бібліографічною нумерацією

внизу сторінки повністю

внизу сторінки за бібліографічною нумерацією

}

50. Магістерська робота може бути написана:

{

двома співавторами

трьома співавторами

декількома співавторами

=одноосібно, без співавтора

}

9. Рекомендована література до тем усіх змістових модулів:

1. Бабанский Ю. К. Проблемы повышения эффективности педагогических исследований / Ю. К. Бабанский. – М. : Педагогика, 1982. – 191 с.
2. Глинський Я. М. Практикум з інформатики : Навч. посібник. – 6-те вид. / Я. М. Глинський. – Львів : Деол, СПД Глинський, 2003. – 224 с.
3. Глущик С. В. Сучасні ділові папери : Навч. посіб. для вищ. та серед. спец. навч. закл. / С. В. Глущик. – К. : А.С.К., 2005. – 400 с.
4. Дикий Н. А. Основы научных исследований / Н. А. Дикий, А. А. Халатов. – К. : Вища школа, 1985. – 208 с.
5. Довідник здобувача наукового ступеня : Зб. нормат. док. та інформ. матеріалів з питань атестації наук. кадрів вищої кваліфікації / [упоряд. Ю. І. Цеков]. – К. : Ред. Бюл. Вищої атестаційної комісії України : Вид-во «Толока», 2004. – 69 с.
6. Єріна А. М. Методологія наукових досліджень / А. М. Єріна. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 212 с.
7. Исаханов Г. А. Основы научных исследований / Г. А. Исаханов. – К. : Вища школа, 1985. – 208 с.
8. Кандидатська дисертація : методика написання і захисту : Посібник для аспірантів і здобувачів наукового ступеня. – К. : Вид-во Європ. ун-ту, 2003. – 76 с.
9. Ковальчук В. В. Основы научных исследований / В. В. Ковальчук, Л. М. Моїсєєв. – [3-є вид.]. – К. : Професіонал, 2005. – 240 с.
10. Крушельницька О. В. Методологія і організація наукових досліджень / О. В. Крушельницька. – К. : Кондор, 2006. – 206 с.
11. Лудченко А. А. Основы научных исследований / А. А. Лудченко. – К. : Знання, 2000. – 114 с.
12. Макогон Ю. В. Основы научных исследований / Ю. В. Макогон. – Донецьк : Альфа-прес, 2007. – 144 с.
13. Методика та організація наукових досліджень : навч. посіб. / [О. П. Кириленко та ін.] ; за ред. О. П. Кириленка. – Тернопіль : Екон. думка, 2012. – 195 с.
14. Методика навчання і наукових досліджень у вищій школі : навч. посіб. для студ., магістрів, асп. і викл. вищ. навч. закл. / [С. У. Гончаренко та ін.] ; ред. С. У. Гончаренко, П. М. Олійник. – К. : Вища школа, 2003. – 324 с.
15. Ніколаєва Л. М. Основы научно-исследовательской работы / Л. М. Николаева. – Львів : Сполом, 2003. – 172 с.
16. Основы научных исследований : Програма спеціального курсу для музичних факультетів університетів / [упор. І. М. Таран, Ю. Є. Юцевич]. – Івано-Франківськ : ВС ВО, 1995. – 15 с.

17. Кириленко О. П. Основи наукових досліджень у схемах та таблицях : навч. посіб. / О. П. Кириленко, В. В. Письменний. – Т. : ТНЕУ, 2013. – 227 с.
18. Кравець Н. П. Основи наукових досліджень : навч. посіб. / Н. П. Кравець. – К. : Видавництво НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2009. – 77 с.
19. Партико З. В. Основи наукових досліджень : підготовка дисертації : навч. посіб. / З. В. Партико. – Запоріжжя : КПУ, 2015. – 235 с.
20. Пілюшенко В. Л. Наукове дослідження : організація, методологія, інформаційне забезпечення / В. Л. Пілюшенко. – К. : Лібра, 2004. – 344 с.
21. Подготовка к изданию учебной, научной и справочной литературы : пособие для автора, рецензента, редактора и корректора / [сост. О. А. Добровольский, М. С. Хайнацкий]. – К. : Вища школа, 1990. – 84 с.
22. Полонский В. М. Оценка качества научно-педагогических исследований / В. М. Полонский. – М. : Педагогика, 1987. – 144 с.
23. Попов В. Н. Основы научных исследований / В. Н. Попов, И. А. Бланк, В. И. Иваницкий. – К. : Вища школа, 1982. – 200 с.
24. Романчиков В. І. Основи наукових досліджень / В. І. Романчиков. – К. : ЦУЛ, 2007. – 254 с.
25. Ростовський В. С. Основи наукових досліджень та технічної творчості / В. С. Ростовський, Н. В. Дібрівська. – К. : ЦУЛ, 2009. – 96 с.
26. Свердан М. М. Основи наукових досліджень / М. М. Свердан, М. Р. Свердан. – Чернівці : Рута, 2006. – 352 с.
27. Скаткин М. Н. Методология и методика педагогических исследований / М. Н. Скаткин. – М. : Педагогика, 1986. – 151 с.
28. Соловйов С. М. Основи наукових досліджень / С. М. Соловйов. – К. : ЦУЛ, 2007. – 176 с.
29. Стеченко Д. М. Методологія наукових досліджень / Д. М. Стеченко, О. С. Чмир. – К. : Знання, 2007. – 317 с.
30. Сукач М. К. Основи наукових досліджень : навч. посіб. для студ. ВНЗ / М. К. Сукач. – К. : Леся, 2014. – 211 с.
31. Таран І. М. Навчально-методичний комплекс дисципліни «Основи наукових досліджень» для студентів за напрямом підготовки 6.020204 «Музичне мистецтво» / І. М. Таран. – Івано-Франківськ : В-во ПП Бойчук А.Б., 2014. – 38 с.
32. Українсько-російсько-англійський тлумачний словник ділової людини / [уклад. П. Г. Зеленський, О. П. Зеленська]. – К.: Вища школа, 1998. – 543 с.
33. Філіпенко А. С. Основи наукових досліджень : Конспект лекцій / А. С. Філіпенко. – К. : Академвидав, 2005. – 208 с.
34. Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень / Г. С. Цехмістрова. – К. : Слово, 2004. – 240 с.

35. Цюцюра С. В. Методологія, методика та інформаційні технології наукових досліджень / С. В. Цюцюра. – К. : Київський національний ун-т. будівництва і архітектури, 2004. – 43 с.
36. Чорненький Я. Я. Основи наукових досліджень. Організація самостійної та наукової роботи студентів / Я. Я. Чорненький, Н. В. Чорненька, С. Б. Рибак. – К. : Професіонал, 2006. – 208 с.
37. Шейко В. М. Організація і методика науково-дослідної діяльності / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко. – К. : Знання, 2006. – 307 с.
38. Шишка Р. Б. Організація наукових досліджень та підготовки магістерських і дисертаційних робіт / Р. Б. Шишка. – Харків : Еспада, 2007. – 368 с.
39. Шульга З. П. О методике научно-исследовательской работы / З. П. Шульга. – К. : КГУ, 1973. – 154 с.
40. Як підготувати курсову та дипломну роботи з психолого-педагогічних дисциплін : Методичні рекомендації для студентів університету / [упор. Б. Д. Кіндратюк, Б. З. Козак]. – Івано-Франківськ, 1993. – 20 с.

10. Інформаційні ресурси

1. <http://www.mosconsv.ru/ru/mprogramm.aspx?id=129456>
2. <http://politics.ellib.org.ua/pages-cat-42.html>
3. <http://www.twirpx.com/file/136703/>
4. <http://www.knigafund.ru/books/55412>
5. <http://www.info-library.com.ua/books-book-96.html>
6. <http://dls.ksu.kherson.ua/dls/Library/Catalog.aspx?section=4f9545ce-6bc5-449c-8bec-a95b1b1d532f>
7. <http://www.essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/23902/1/Bulashenko.pdf>

Таран Ірина Михайлівна
**Методичні рекомендації для організації самостійної роботи
студентів з дисципліни**
Основи науково-дослідної роботи

за першим (бакалаврським) рівнем

галузь знань
спеціальність
спеціалізація

01 Освіта/Педагогіка
014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво)
за предметними спеціалізаціями

галузь знань
спеціальність
спеціалізація

02 Мистецтво
025 Музичне мистецтво
за видами

Друк – приварний підприємець Бойчук А.Б.,
Св. № 11196, м. Івано-Франківськ,
тел. 0342–55–94–54

Формат 1/16 .Друк цифровий. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman.
Тираж 100 примірників

